

Türkiye’de ve Romanya’da Okutulan Ana Dili Türkçe Ders Kitaplarının Değer İletimi Açısından Karşılaştırılması*

Leyla ŞENTÜRK **

Elif AKTAŞ ***

Özet- Değerler eğitimine yönelik olarak yapılan bu çalışmanın amacı, Türk Millî Eğitim Bakanlığı Yayınevi ile Romen Eğitim, Araştırma, Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınevi’ne ait ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf ana dili Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alan ulusal ve evrensel değerlerin dağılımını belirlemek ve bu açıdan iki ülke arasında bir kıyaslama yapmaktır. Betimsel doküman incelemelerine dayanan bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmış, örneklem grubundaki okuma metinleri, “Değerler Tespit Formu”na (DTF) göre incelenmiştir. Çalışmada, Romanya ve Türkiye’de okutulan Türkçe ders kitaplarında özellikle ulusal değerlerin dağılımında benzerlik olduğu göze çarpmaktadır. Romanya’da okutulan 8. sınıf ders kitabının ulusal değer iletimi açısından etkili olmadığı, Türkiye’de ise incelenen metinlerin değer iletimi açısından dengeli bir görünüm arz etmediği ve titizlikle seçilmediği saptanmıştır. Bu sonuçlara dayanarak, her iki ülkenin Türkçe Dersi Öğretim Programlarında hangi ulusal

* Bu çalışma 19-21 Haziran 2014 tarihlerinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde düzenlenen 7. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., LUMINA-The University of South-East Europe, Department of Applied Modern Languages

E-posta: leyla.senturk@lumina.org

*** Yrd. Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

E-posta: elifaktas@erdogan.edu.tr

ve evrensel değerlerin iletileceğinin/sezdirileceğinin somut bir şekilde ifade edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler- Türkçe öğretimi, Değer, Değerler Eğitimi, Ana dili, Türkçe Ders kitabı

Giriş

Bir toplumun varlığını sürdürebilmesi o toplumu bir arada tutan değerlerin nesilden nesile aktarılmasına bağlıdır. Sosyal bir varlık olarak insan, içinde yaşadığı toplumun değerlerini, tutumlarını, inançlarını özümseyerek topluma uyum sağlamaktadır. Toplumsal kültürü oluşturan inançlar, fikirler ve normlar sisteminin her biri, birer değer olarak nitelendirilmektedir (Tural, 1992). Bu değerlerin bireylere yeterli oranda kazandırılmaması ise o toplumda sorunlar yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle değerler eğitimi son derece önemlidir. Bireyler; toplumsal kurallar, gelenek ve görenekler yoluyla iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırmayı öğrenirler. Aynı zamanda kendi ahlak ilkeleri doğrultusunda bir ölçü edinmeyi de öğrenirler. Edinilen bu ölçü ‘değer’ adı verilen kanaatler ve inançlar bütünü oluşturur (Beill, 2003).

Değer kavramı felsefe, psikoloji, sosyoloji, din, ahlak, iktisat, tarih gibi birçok bilim dalının üzerinde önemle durduğu konulardan biridir. Değerler; neyin doğru, neyin iyi veya neyin arzulanan olduğu ve bunları karşılayan hareket ve davranışların neler olduğu konularıyla ilgilenen sosyal bilimlerin de özellikle son yıllarda ilgi alanlarından birini oluşturmaktadır (Yıldız ve diğerleri, 2013, s. 741). Türk Dil Kurumu’nun güncel sözlüğünde “Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” ve “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet, yüksek ve yararlı bir nitelik” (TDK, 2005) olarak tanımlanan değer kavramı, sosyal bilimlerde ilk defa Znaniecki tarafından ele alınmıştır (Ulusoy ve Dilmaç, 2014, s. 6).

Sosyal bilimlerdeki yaygın kullanıma göre değerler, insanların davranışlarını yönlendirmede, belirlemede ve değerlendirmede kullandıkları ölçütler; ideal davranış ve yaşam biçimlerini ifade eden kavramlar veya doğru karar vermede bireye yardımcı olan genel ilkeler olarak ele alınmaktadır (İmamoğlu ve Karakitapoğlu Aygün, 1999).

İnsanların tutum ve davranışlarının belirlenmesinde aynı zamanda biçimlendirilmesinde önemli bir rol oynayan değer kavramı; Latince ‘önemli’ ya da

‘güçlü olmak’ anlamlarında kullanılan “valere” kökünden gelmektedir (Bilgin, 1995: Aktaran: Ulusoy ve Dilmaç, 2014, s. 6). Rokeach’a göre değer, bireylerin yalnızca davranışlarına değil, aynı zamanda kararlarına, seçimlerine, tutumlarına, tavırlarına, görüş ve değerlendirmelerine, teşviklerine, tavsiyelerine ve yorumlarına da yön veren standartlardır (Aktaran: Rassin, 2010, s. 458). Ayrıca Rokeach değeri belirli bir davranış kuralının (mode of conduct) veya bireyin ulaşmak istediği nihai durumun (end state of existence) bireysel veya sosyal olarak tersi bir davranış kuralına tercih edilmesine yönelik olan devamlı bir inanç şeklinde tanımlamıştır (Aktaran: Morsümbül, 2014, s. 139).

Schwartz ve Sagie’e (2000) göre, bireylerin yaşamına yön veren, kural görevi gören, önem dereceleri farklı olan, arzulanan amaçlar (Aktaran: Yılmaz, 2008, s. 50) olarak tanımlanan değer, toplumun varlığını, birliğini ve devamını sağlayan temel unsurlardan biridir. Değerlerin toplumun devamlılığını sağlama işlevi ise eğitim sayesinde gerçekleşmektedir. Çünkü değerler ancak eğitim sayesinde yeni nesillere aktarılır (Aydın ve Akyol Gürler, 2014, s. 2). Çocuk ve gençlerin iyi insan, iyi vatandaş, kendisiyle ve çevresiyle barışık, uyumlu bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olmayı amaçlayan değerler eğitimi, akademik başarının yanında bireyin kişiliğini geliştirerek iyi insan olmalarını hedefler (Ulusoy ve Arslan, 2014, s. 7).

Özellikle temel eğitimden başlayarak, belirli değerleri öğrencilere kazandırmak, bu açıdan onlarda sağlam bir zemin hazırlamak önemlidir. Böylece öğrenci daha sonraki aşamalarda, bu sağlam zemin üzerinde, değerleri geliştirebilir, benimseyip içselleştirebilir, bunları davranışlarına yansıtabilir. Değerler sosyal hayatı düzenler, bireyler arası bağlılığı artırır. Geçmişini bilen, gelecekte umutlu ve kültürüne sahip, güçlü bireylerden oluşan bir nesil, toplumların devamlılığı için önemlidir. Bu doğrultuda değerlerin ve değerler eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır.

Dünyada değerler eğitiminin durumu incelendiğinde bu alanda birçok ülkede farklı isimlerle eğitim plan ve projelerinin oluşturulup uygulandığı ve uygulanmaya devam edildiği görülmektedir. IOWA Planı, UNESCO ve Değerler Eğitimi, Bireysel Gelişim İçin Ahlaki Değerler Eğitimi, Kişilik Eğitim Müfredatı (Character Education Institute, 1996), Çocuk Gelişimi Projesi, Lions-Quest Programı bunlardan sadece birkaçıdır. UNESCO tarafından desteklenen “Yaşayan Değerler Eğitimi” (Living Values Education) programı ise işbirliği, özgürlük, mutluluk, dürüstlük, alçakgönüllülük, sevgi, barış, saygı, sorumluluk, sadelik, hoşgörü, birlik olmak üzere 12 evrensel değere odaklanmıştır (Tillman ve Hsu, 2000). Halen UNESCO tarafından farklı ülkelerde yürütülmekte olan

programın amacı, öğrencilerin karar verebilen, toplumda saygın bir yere sahip, kişisel gelişimlerini sağlayan bireyler olmalarını kolaylaştırmaktır. Bu anlamda hazırlanan program, eğitimcilere farklı bir bakış açısı kazandırarak onların yeni uygulamalar yapmalarını sağlamaktadır (<http://www.unesco.org>).

Türkiye’de ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 8 Eylül 2010 tarih ve 2010/53 sayılı genelge ile değerler eğitiminin önemine ilk kez değinilmiştir. Ardından günümüzde kaybolmaya yüz tutan millî, manevi, kültürel ve insani değerleri öğrencilere benimseterek gelecek nesillere aktarabilmek amacıyla “Eğitimde Değerler Eğitimi Projesi” (EDEP) hayata geçirilmiştir. MEB tarafından uygulanan projede UNESCO’nun belirlediği 12 evrensel değere de vurgu yapılmaktadır (<http://meb.gov.tr/www/egitimde-degerler-egitimi-projesi-edep/icerik/78>).

Eğitim-öğretim sürecinde birey için hangi davranışların doğru, hangilerinin yanlış olduğu ve bireyin hayatını hangi temel değerlere göre şekillendirmesi gerektiği ders programlarında doğrudan ya da dolaylı olarak yer almaktadır. Bu anlayış doğrultusunda Türkiye’de Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Düşünme Eğitimi, Medya Okuryazarlığı gibi derslerin öğretim programlarında doğrudan ya da dolaylı olarak değer kavramına yer verilmiştir (Aydın ve Akyol Gürler, 2014, s. 4). Ayrıca 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda değerler eğitiminden bahsedilmektedir. Buna göre kanunda yer alan “Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren bireyler yetiştirmek” ifadesi değerler eğitimine, “Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip bireyler yetiştirmek” ifadesi de karakter eğitimine işaret etmektedir (<http://mevzuat.meb.gov.tr>).

Taşıdığı önem nedeniyle değerler eğitimi, bir dersten daha fazlası olarak bütün okul çalışanlarını, velileri ve yakın çevreyi kapsayan, bunların ortak çabasıyla gerçekleştirilen ve bütün öğretim uygulamalarının içinde yer alan bir yaklaşım olmalıdır. Gerçek bir etki elde etmek için, değerler eğitimi bir okul projesi olarak planlanmalı, eğitim öğretim faaliyetlerinin tamamına entegre edilmeli ve iyi organize edilmiş bir takım olarak bütün öğretmenleri kapsamalıdır (Combes, 2003: Aktaran: Drake, 2007).

Türkçe Dersi ve Değerler Eğitimi

Bir milletin geçmişinden bugüne kadar oluşturduğu değerlerin eğitim yolu ile kuşaktan kuşağa aktarılması edebî eserler aracılığı ile ana dil dersinde gerçek-

leştirilmektedir. Öğrenciler, toplumsal değer kalıplarını biçimlendiren kültürü de ana dil öğretimi aracılığıyla ilk ve ortaokullarda önemli ölçüde Türkçe derslerinde edinmektedirler. Ana dil öğretimi aynı zamanda kültür öğretimi demektir. Çünkü bir milletin dili, kendi kültürünün izlerini taşır. Toplumlar da temel değerlerini dil aracılığıyla gelecek nesillere aktarır. Kültür aktarımını ve değer iletimini gerçekleştirmeye olanaklar sunan ana dili öğretimi, Türkçe derslerinde en etkili öğretim materyali olarak kullanılan ders kitapları ve bu kitaplarda yer alan metinler aracılığı ile yapılmaktadır. Öğrenci, ders kitaplarında yer alan ve ait olduğu toplumun değerlerini yansıtan edebî eserler sayesinde hem okuma sevgisi ve alışkanlığı kazanacak hem estetik zevk edinecek hem ait olduğu toplumun kültürünü öğrenme fırsatı bulacaktır. Bu açıdan değerler eğitimi geniş olanak tanıyan Türkçe derslerinde kullanılan metinler ve bu metinlere bağlı etkinlikler, öğrencilerin çeşitli değerleri kazanmalarında ve içselleştirmelerinde en etkili kaynaklardır.

Ders kitaplarının değer aktarımındaki işlevi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından da sıkça dile getirilmektedir. Örneğin MEB tarafından hazırlanan 2007 tarihli ‘Ders Kitapları ile Eğitim Araçlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönerge’de yer alan bazı maddeler, değerler eğitiminin önemine işaret etmektedir. Buna göre ders kitapları;

“Öğrencileri; millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyen; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösteren ve bu değerlerle ilgili ders konularını sevdiren okuma metinlerini içerir.

Demokrasi ve insan hakları ile kültürel ve evrensel değerleri kapsar.

Öğretim programının kazandırmayı amaçladığı değer, tutum ve yeterlikleri kapsar. Türk toplumunun sosyal, ahlaki, kültürel ve tarihî değerlerini geliştirerek yaşatır.” (MEB Mevzuat, 2007).

Ayrıca yapılandırmacı yaklaşım ışığında hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programlarında (1-5 ve 5-8. sınıflar) okuma metinlerinde bulunması gereken özellikler incelendiğinde doğrudan ya da dolaylı olarak değerler eğitime vurgu yapıldığı dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda MEB’e göre ders kitaplarında yer alan metinlerde millî, kültürel ve ahlaki değerlere, insan hak ve özgürlüklerine, demokratik değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır (MEB, 2006, s. 56).

Ayrıca Türkçe Öğretim Programının (2005) temel amacı, “Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanan, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, bilgiyi kullanabilen, üre-

tebilen, girişimci, kişisel ve sosyal değerlere önem veren bireyler yetiştirmek”tir (MEB, 2006, s. 3). Buna ek olarak programda öğrencilerin “Millî, manevi ve ahlaki değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri amaçlanmaktadır.” (MEB, 2006, s. 4). Benzer şekilde 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda da “Millî, manevi, kültürel, ahlaki ve insanî değerleri benimseyen, koruyan ve geliştiren bireyler yetiştirmek” ifadelerine yer verilmektedir (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html). Türkçe dersiyle öğrencilerin “Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımaları; millî, manevi ve ahlaki değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri”nin hedeflendiği görülmektedir (MEB, 2006, s. 1-3).

Türkçe dersinde öğrencilere ana dillerini doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi kazandırmanın yanında ders kitaplarında yer alan metinler aracılığıyla birtakım ulusal ve evrensel değerlerin kazandırılmasına da ağırlık verildiği dikkat çekmektedir. Program millî, manevî, ahlaki, kişisel ve sosyal değerlere vurgu yapmakla birlikte programda bu değerlerin ne olduğu ve nasıl kazandırılacağı konusunda somut bir ifadeye rastlanmamaktadır. Oysa Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersi öğretim programları incelendiğinde bu açıdan somut ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Millî eğitim politikasının öğrencileri donatmak istediği değerler, ilkökul 1, 2 ve 3. sınıflarda Hayat Bilgisi, sonraki dört yıl boyunca ise Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarında somut bir şekilde ifade edilmektedir (Özdemir, 2009). Söz konusu değerler incelendiğinde Hayat Bilgisi dersinde kazandırılması amaçlanan değerlerin Sosyal Bilgiler dersinde kazandırılması amaçlanan değerlere temel oluşturduğu görülmektedir.

Romanya’da okutulan Ana Dili Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda da, Türkiye’dekiyle benzer şekilde, değerler eğitimi açısından bir netlik söz konusu değildir. 1991 Romen Anayasası’nın 32. Madde ve 3. Fırkasında “Ulusal azınlıklara mensup kişilerin kendi anadillerini öğrenme ve bu dilde eğitim görme hakkı vardır; bu hak kanunlarla teminat altına alınmıştır.” ifadesi yer almaktadır. Buna göre Türkçe dersi, bir Avrupa Birliği ülkesi olan Romanya’da, azınlık haklarına binaen, devlet okullarında haftada üç saat seçmeli olarak başta Köstence olmak üzere Türk ve Tatarların yoğun olduğu bölgelerde okutulmaktadır (www.edu.ro). Bu ülkenin Ana Dili Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan beceriler incelendiğinde Türk dilinin sözlü ve yazılı anlatımda doğru ve uygun biçimde kullanılmasının hedeflendiği görülmektedir. “Değerler ve Tutumlar” başlığı altında ise edebi alanda okuma ilgisi ve sanat zevkinin aşılması, iletişime karşı

olumlu bir tutum ve kendi iletişim kabiliyetlerine inanç aşılması, başkalarının fikirlerinin hoşgörüsüyle ele alınması, ana dile karşı olumlu tutum aşılması ana dilin kültürel ufku zenginleştirmede ve kişilik gelişimindeki rolünün bilinmesi, kültürler arası iletişime karşı ilginin geliştirilmesi gibi hedefler dikkat çekmektedir. Bununla birlikte yapılabilecek alıştırmalar arasında 6. sınıfta “Bir sayfanın öğelerini evrensel değerler açısından vurgulama egzersizleri”, 7. sınıfta “Değer yargılarına dayalı fikirlerin ifade edilmesine has öğelerin kullanımı”, 8. sınıfta ise “Değer yargılarına dayalı fikirlere delil getirilmesine has öğelerin kullanımı” ile “ Bir metindeki ahlaki ve kültürel unsurların analizine yönelik egzersizler” yer almaktadır (http://curriculum2009.edu.ro/Ciclul_gimnazial/Limba_si_comunicare.zip).

İlgili alan yazın incelendiğinde yapılan çalışmaların genellikle Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin, Millî Eğitim Bakanlığının ilköğretim okulları için tavsiye ettiği 100 temel eserin ve çeşitli edebî eserlerin ilettikleri değerler açısından incelenmesine yönelik olduğu görülmektedir.

Şen’in (2007) MEB tarafından ilköğretim okullarına önerilen 100 Temel Eser listesindeki kitaplarda bulunan millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerleri tespit ettiği çalışmada Türkçe eğitiminde değer aktarımının nasıl yapılması gerektiği ortaya konmuştur. Şen (2008), başka bir çalışmada da 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinleri ilettikleri değerler açısından incelemiş ve ders kitaplarında değerlerin iletiminde metin ve tema açısından yerinde seçimler yapılmadığını tespit etmiştir. Demir (2012) ise 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan değerlerin metin bağlamında eşdizimsel örüntüsünü ortaya çıkarmaya yönelik bir çalışma yapmıştır. Yaman, Taflan ve Çolak (2009); 2008-2009 eğitim-öğretim yılında okutulmakta olan ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin ilettikleri değerleri estetik, teorik, iktisadî, siyasî, sosyal ve dinî değerler olmak üzere altı kategoride incelemişlerdir. Belet ve Deveci de (2008), Millî Eğitim Bakanlığı tarafından basılan 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarını; Kaygana, Yapıcı, Aytan (2013) ise 6-8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma parçalarını ilettikleri değerler açısından incelemişlerdir. Benzer şekilde Doğan ve Gülüşen (2011), 6-8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan 76 metni, ilettikleri ulusal ve evrensel değerler açısından incelemişlerdir.

Genel olarak bakıldığında Türkçenin eğitimi-öğretimi alanındaki çalışmaların Türkçe ders kitaplarında, öğretim programlarında ya da çeşitli edebî eserlerde değer iletimini tespit etmeye yönelik olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu çalışmaların yanında, yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders

kitaplarında kültür aktarımını tespit etmeye yönelik çalışmalar da yapılmıştır (Okur ve Keskin, 2013; Bölükbaş ve Keskin, 2010; Kalfa, 2013; Demir ve Açık, 2011; Tüm ve Sarkmaz, 2012; Ökten ve Kavanoz, 2014; Özdemir, 2013). Ancak yurt dışında okutulan ana dili Türkçe ders kitaplarında değer iletimini ve kültürel öğeleri tespit etmeye yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Bu yönüyle söz konusu çalışmanın ilgili alandaki boşluğu doldurabilecek çalışmalardan biri olabileceği düşünülmektedir.

Amaç

Çalışmanın amacı, Türk Millî Eğitim Bakanlığı Yayınevi ile Romen Eğitim, Araştırma, Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınevi'ne ait ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf ana dili Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alan ulusal ve evrensel değerlerin dağılımını belirlemek ve bu açıdan iki ülke arasında bir kıyaslama yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi “Türkiye’de okutulan Türkçe ders kitapları ile Romanya’da okutulan ana dil Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alan ulusal ve evrensel değerler nelerdir?” şeklinde ifade edilebilir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Türkiye ve Romanya’daki ana dili Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki ulusal ve evrensel değerlerin belirlenmesine yönelik bu çalışma, bir nitel araştırma çalışmasıdır. “Nitel araştırmada; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi farklı kaynaklardan elde edilen veriler, analiz edilerek sentezlenir, özetlenir ve yorumlanır.” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2011, s. 262). Başka bir deyişle nitel araştırma, sosyal olguları bağlı bulundukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 39). Nitel araştırmalar; varlık ya da olayları, olaylar arasındaki ilişkileri tanımlama, tasvir etme ve açıklama amacıyla yapılmaktadır (Malterud, 2001: Aktaran: Yeşil, 2013, s. 59).

Betimsel doküman incelemelerine dayanan bu araştırmada, veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2011,

s. 187). Verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yazılı veya sözlü bir metni analiz ederek rakamlara dönüştürmek ve bu rakamların üzerinde yoruma gitmektir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Şahin, 2013, s. 191). İçerik analizi, mesajda verilmek istenen anlamaya yönelik ikinci bir okumadır (Bilgin, 2006, s. 1). İçerik analizi yapılırken kategoriler ve bu kategorilere bağlı alt kategoriler oluşturularak sayısal sunumlar yapılır (Ekiz, 2013, s. 77).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Türkiye’de ve Romanya’da 2013-2014 eğitim-öğretim yılında okutulan 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Türk Millî Eğitim Bakanlığı Yayınevi ile Romen Eğitim, Araştırma, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından bastırılan 6, 7 ve 8. sınıf ana dili Türkçe ders kitapları ise çalışmanın örneklemi oluşturmaktadır. Örneklem grubunda yer alan okuma metinleri, Çelikipazu ve Aktaş (2011) tarafından geliştirilen ‘Değerler Tespit Formu’na (DTF) göre incelenmiştir. Çelikipazu ve Aktaş, değerler tespit formunu (DTF) oluştururken Rokeach’ın (1973) araç değerler ve amaç değerler tablosundan ve Schwartz ve Bilsky’nin (1987) değerler listesinde yer alan değer kategorilerinden (güç, başarı, hazcılık, uyarılım, öz yönelim, evrensellik, iyilikseverlik, gelenek severlik, uyuma, güvenlik) yararlanmışlardır (Çelikipazu ve Aktaş, 2011, s. 417). Bu çalışmada ise temelde Çelikipazu ve Aktaş’ın oluşturduğu Değerler Tespit Formu (DTF) ele alınmakla birlikte araştırmacılar tarafından mevcut forma yeni değerler de eklenmiştir. Bu değerler şunlardır: Türk büyüklerine saygı, Romen büyüklerine saygı, zulme karşı koyma, yapıcı olma, dostluk-arkadaşlık, bencil olmama, tutumluluk, ahlaklı olma. Ek olarak bulunan bu değerlere Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda (2006) yer alan değerler listesinde de rastlamak mümkündür.

Bu çalışmada önceden oluşturulan ve bir kısmı da araştırmacılar tarafından sonradan eklenen değer kategorilerinden yararlanılarak okuma metinlerinin hangi ulusal ve evrensel değerleri ilettiği tespit edilmiş, incelenen ders kitaplarında yer alan değerlere ilişkin veriler, yapılan frekans ve yüzde analiziyle sayısallaştırılarak tablolastırılmıştır. Böylelikle iki ülkede okutulan Türkçe ders kitapları değer iletimi açısından kıyaslanmıştır.

Ayrıca çalışmanın Bulgular ve Yorum kısmında yer alan Tablo 1 ve Tablo 3’e ait veriler, Çelikpazu ve Aktaş’ın (2011) “MEB 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Değer İletimi Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmasından alınmıştır.

Bulgular ve Yorum

Söz konusu çalışmanın verileri örneklem grubundaki ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin incelenmesiyle elde edilmiştir. Romanya’da okutulan Türkçe ders kitapları metin dağılımı açısından sınıf düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Buna göre ek metinler haricinde 6. sınıfta 58, 7. sınıfta 56 adet okuma metnine yer verilirken 8. sınıfta sadece 14 metne yer verildiği göze çarpmaktadır. Türkiye’de okutulan MEB’e ait Türkçe ders kitaplarında ise metin dağılımı üç sınıf düzeyinde de eşittir. Her kitapta tematik yaklaşımın bir gereği olarak Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda belirtilen zorunlu ve seçmeli temalar mevcuttur. Buna göre 6. sınıfta “Sevgi”, 7. sınıfta “Millî Kültür” ve 8. sınıfta “Toplum Hayatı” temalarının zorunlu ana temalar olduğu belirtilmektedir (MEB, 2006, s. 60). Bu doğrultuda incelenen her bir kitapta 6 tema çerçevesinde toplam 24 okuma metni yer almaktadır.

Tablo 1: Türkiye’de Okutulan 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Ulusal Değerlerin Yüzde ve Frekans Analizleri

	6. sınıf ders kitabı		7. sınıf ders kitabı		8. sınıf ders kitabı	
	f	%	f	%	f	%
Millî bilinç/ millî kimliğini tanıma	6	21,4	6	15	5	20,83
Vatan sevgisi	11	39,28	4	10	2	8,32
Coğrafya (memleket) sevgisi	4	14,28	0	0	1	4,16
Bayrak sevgisi	1	3,57	1	2,5	0	0
Dil bilinci	1	3,57	4	10	1	4,16
Cumhuriyet	1	3,57	0	0	1	4,16
Gelenek ve görenekler	1	3,57	4	10	3	12,5
Ulusal bayramları bilme	0	0	0	0	1	4,16
Ulusal marşa duyarlılık	0	0	0	0	0	0
Kültürel mirasa ve tarihe duyarlılık	7	25	14	35	8	33,33
Komşuluk ve akrabalık ilişkilerine önem verme	0	0	4	10	3	12,5
Misafirperverlik	0	0	3	7,5	0	0

Tablo 1’de de görüldüğü üzere, Türkiye’de okutulan Türkçe ders kitaplarında sırasıyla 6. sınıfta *vatan sevgisi, kültürel mirasa ve tarihe duyarlılık* ile *milli bilinç/ milli kimliğini tanıma*; 7. sınıfta *kültürel mirasa ve tarihe duyarlılık, milli bilinç/ milli kimliğini tanıma* ve eşit oranla *vatan sevgisi, dil bilinci, gelenek ve görenekler* ile *komşuluk ve akrabalık ilişkilerine önem verme*; 8. sınıfta *kültürel mirasa ve tarihe duyarlılık, milli bilinç/ milli kimliğini tanıma* ve yine eşit oranla *gelenek ve görenekler* ile *komşuluk ve akrabalık ilişkilerine önem verme* değerleri en çok ele alınan değerlerdir. Bununla birlikte *ulusal marşa duyarlılık* değerine üç sınıf seviyesinde de yer verilmemiştir. *Ulusal bayramları bilme* sadece 8. sınıf kitabında bir kez yer alırken 6 ve 7. sınıflarda ise hiç yer almamıştır. Benzer şekilde *misafirperverlik* değerine de sadece 7. sınıfta rastlanmaktadır. Ayrıca 6. sınıfta *komşuluk ve akrabalık ilişkilerine önem verme*, 7. sınıfta *coğrafya (memleket) sevgisi* ile *cumhuriyet* değerleri hiç yer almamıştır. 8. sınıfta *bayrak sevgisi* değeri hiç işlenmezken 6 ve 7. sınıflarda bu değere sadece birer kez yer verilmiştir.

Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde ulusal değerlere yer vermek, ulus olma bilincini öğrencilere aşılamanın güzel bir yoludur. Ancak yapılan çalışma, *ulusal marşa duyarlılık, ulusal bayramları bilme, bayrak sevgisi* ve *cumhuriyet* gibi değerlerin ihmal edildiğini ortaya koymaktadır. Türk ulusunun en önemli değerleri arasında yer alan *misafirperverlik* ile *komşuluk ve akrabalık ilişkilerine önem verme* değerlerinin -toplumsal birlik ve beraberliği sağlama üzerindeki etkileri de düşünüldüğünde- yeterince ele alınmadıkları görülmektedir. Doğan ve Gülüşen (2011) tarafından yapılan ve 6-8. sınıf ders kitaplarında yer alan toplam 76 metnin incelendiği çalışmada da *misafirperverlik* değeri benzer şekilde en az iletilen değerler arasında tespit edilmiştir. Şen (2008) de 6. sınıf kitaplarıyla ilgili olarak yürüttüğü çalışmada *misafirperverlik* ve *aile birliğine önem verme* değerlerini en az ele alınan değerler arasında sıralamıştır.

Tablo 2: Romanya’da Okutulan 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Ulusal Değerlerin Yüzde ve Frekans Analizleri

	6. sınıf ders kitabı		7. sınıf ders kitabı		8. sınıf ders kitabı	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Milli bilinç/milli kimliğini tanıma	7	12,07	8	14,29	0	0
Vatan sevgisi	1	1,72	2	3,57	1	7,14
Coğrafya (memleket) sevgisi	3	5,17	5	8,92	0	0

Bayrak sevgisi	0	0	0	0	0	0
Dil bilinci	3	5,17	3	5,35	0	0
Cumhuriyet	1	1,72	1	1,78	0	0
Gelenek ve görenekler	4	6,89	1	1,78	0	0
Ulusal bayramları bilme	0	0	2	3,57	0	0
Ulusal marşa duyarlılık	0	0	0	0	0	0
Kültürel mirasa ve tarihe duyarlılık	11	18,97	10	17,86	3	21,43
Komşuluk ve akrabalık ilişkilerine önem	6	10,34	3	5,35	0	0
Misafirperverlik	5	8,62	2	3,57	0	0
Türk Büyüklerine saygı	8	13,79	5	8,92	1	7,14
Romen Büyüklerine saygı	0	0	1	1,78	0	0

Romanya’da okutulan ana dili Türkçe ders kitapları ulusal değerler açısından incelendiğinde üç sınıf seviyesinde de en çok *kültürel mirasa ve tarihe duyarlılık* değerinin yer aldığı görülmektedir. Bunu 6. sınıfta *Türk büyüklerine saygı* ile *milli bilinç/ milli kimliğini tanıma*; 7. sınıfta *milli bilinç/ milli kimliğini tanıma*, *coğrafya (memleket) sevgisi* ile *Türk büyüklerine saygı*; 8. sınıfta ise *vatan sevgisi* ve *Türk büyüklerine saygı* değerleri izlemektedir. 8. sınıfta başka bir ulusal değere rastlanmamaktadır. Ayrıca *bayrak sevgisi* ve *ulusal marşa duyarlılık* değerleri hiçbir sınıf seviyesinde ele alınmamıştır. *Ulusal bayramları bilme* değeri ise sadece 7. sınıf ders kitabında iki kez yer almıştır. İncelenen metinlerde ek olarak bulunan değerlerden biri de *Romen büyüklerine saygı*dır. Bu değere sadece 7. sınıf kitabında bir kez yer verilmiştir.

Yapılan çalışmada, Romanya’da okutulan 8. sınıf Türkçe ders kitabının ulusal değerleri iletme açısından yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Hâlbuki başka bir ülkede yaşayan Türk öğrencilerin, ulusal kimliklerini korumaları için bu değerlerin üzerinde önemle durulması gerekmektedir.

Türkiye ve Romanya’da okutulan Türkçe ders kitapları arasında ulusal değerler açısından bir kıyaslama yapıldığında sonuçların benzer olduğu görülmektedir. İki ülkede de en çok *kültürel mirasa ve tarihe duyarlılık* değeri üzerinde durulurken, *ulusal marşa duyarlılık* değerine hiçbir sınıf seviyesinde yer verilmemiştir.

Tablo 3: Türkiye’de Okutulan 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Evrensel Değerlerin Yüzde ve Frekans Analizleri

	6. sınıf ders kitabı		7. sınıf ders kitabı		8. sınıf ders kitabı	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Sevgi	16	8,51	9	10,84	7	11,47
Saygı	5	2,65	3	3,61	2	3,27
Barış	5	2,65	0	0	2	3,27
Özgürlük	9	4,78	0	0	2	3,27
Hoşgörü	6	3,19	1	1,20	1	1,63
Dürüstlük/sözünde durma	3	1,59	2	2,40	2	3,27
Dayanışma /yardımlaşma	6	3,18	5	6,02	3	4,91
İyilikseverlik	4	2,12	5	6,02	1	1,63
İnanç/dini olgunluk	2	1,06	2	2,40	0	0
Şefkatli merhametli olma	5	2,65	3	3,61	0	0
Cesaretli olma	11	5,85	3	3,61	1	1,63
Sabır	5	2,65	2	2,40	0	0
Umut (ümit etme)	9	4,78	2	2,40	1	1,63
Şükran duyma	1	0,53	2	2,40	0	0
Bağışlama/özür dileme	1	0,53	0	0	0	0
Estetik	1	0,53	1	1,20	1	1,63
Uygarlık bilinci	4	2,12	0	0	3	4,91
Kanaatkâr/itaatkâr olma	0	0	1	1,20	0	0
Zamanı iyi kullanma	1	0,53	0	0	0	0
Sorumluluk sahibi olma	11	5,85	3	3,61	3	4,91
Eğitim	5	2,65	1	1,20	1	1,63
Başarı	10	5,31	4	4,81	1	1,63
Eşitlik/adalet	2	1,06	1	1,20	2	3,27
Takdir etme /edilme	6	3,19	2	2,40	0	0
Bilimsellik/ akılcılık	6	3,19	2	2,40	4	6,55
Temiz ve sağlıklı olmaya önem verme	0	0	0	0	1	1,63
Sadakat gösterme	2	1,06	0	0	0	0
Alçakgönüllü olma	3	1,59	2	2,40	1	1,63
Yaratıcılık	1	0,53	0	0	0	0
Özgüven	9	4,78	4	4,81	2	3,27
Güven duyma	7	3,72	2	2,40	2	3,27
Çevreye duyarlılık	8	4,25	3	3,61	0	0

Sanata ve sanatçıya duyarlılık	2	1,06	4	4,81	3	4,91
Empati kurabilme	2	1,06	1	1,20	2	3,27
Kendini denetleyebilme	0	0	0	0	0	0
Kendini tanıma/değerli hissetme	4	2,12	1	1,20	5	8,19
Çalışkanlık/azim/kararlılık	13	6,91	5	6,02	5	8,19
Teknolojik gelişmelere açık olma	0	0	2	2,40	1	1,63
Fedakârlık	3	1,59	3	3,61	1	1,63
İletişim kurabilme	0	0	0	0	1	1,63

Türkiye’de okutulan ders kitaplarında yer alan evrensel değerler açısından bir sıralama yapıldığında 6. sınıfta *sevgi, çalışkanlık/ azim/ kararlılık, cesaretli olma ve sorumluluk sahibi olma*; 7. sınıfta *sevgi, dayanışma/ yardımlaşma, iyilikseverlik, çalışkanlık/ azim/ kararlılık, başarı, özgüven, sanata ve sanatçıya duyarlılık*; 8. sınıfta *sevgi, kendini tanıma/ değerli hissetme, çalışkanlık/ azim/ kararlılık, bilimsellik/ akılcılık* değerlerinin en çok iletilen değerler olduğu anlaşılmaktadır. Her üç sınıf seviyesinde de en çok *sevgi* değeri üzerinde durulmuş, bunu *çalışkanlık/ azim/ kararlılık* değeri takip etmiştir. *Kendini denetleyebilme* değerine hiçbir sınıf seviyesinde yer verilmezken *kanaatkâr/ itaatkâr olma, temiz ve sağlıklı olmaya önem verme, iletişim kurabilme, bağışlama/ özür dileme, zamanı iyi kullanma, sadakat gösterme, yaratıcılık, teknolojik gelişmelere açık olma* değerleri ise yeterince işlenmemiştir. İletişim ve teknoloji çağı olarak kabul edilen günümüzde *iletişim kurabilme* ve *teknolojik gelişmelere açık olma* değerlerinin ihmal edilmesi dikkat çekicidir. Ayrıca öğrencilerden zamanlarını iyi kullanan, planlı ve programlı çalışan bireyler olmaları beklenmesine rağmen *zamanı iyi kullanma* değerine sadece 6. sınıf kitabında bir kez yer verilmiştir.

Alan yazın tarandığında elde edilen sonuçların önceki çalışmalarla benzer olduğu görülmektedir. Örneğin Şen (2008)’in 6. sınıf kitaplarını incelediği çalışmada da *sevgi* değeri en çok ele alınan değerlerdendir.

Tablo 4: Romanya’da Okutulan 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Evrensel Değerlerin Yüzde ve Frekans Analizleri

	6. sınıf ders kitabı		7. sınıf ders kitabı		8. sınıf ders kitabı	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Sevgi	7	12,1	9	16,1	5	35,7
Saygı	6	10,3	1	1,79	0	0
Barış	4	6,9	3	5,36	0	0
Özgürlük	4	6,9	4	7,14	2	14,3
Hoşgörü	4	6,9	1	1,79	0	0
Dürüstlük/sözünde durma	6	10,3	3	5,36	2	14,3
Dayanışma /yardımlaşma	5	8,62	6	10,7	2	14,3
İyilikseverlik	8	13,8	4	7,14	0	0
İnanç/dini olgunluk	2	3,45	1	1,79	1	7,14
Şefkatli/ merhametli olma	1	1,72	1	1,79	2	14,3
Cesaretli olma	5	8,62	9	16,1	3	21,4
Sabır	4	6,9	3	5,36	1	7,14
Umut(ümit etme)	4	6,9	4	7,14	1	7,14
Şükran duyma	2	3,45	3	5,36	0	0
Bağışlama/özür dileme	0	0	3	5,36	0	0
Estetik	3	5,17	0	0	0	0
Uygarlık bilinci	0	0	2	3,57	0	0
Kanaatkâr/itaatkâr olma	1	1,72	6	10,7	2	14,3
Zamanı iyi kullanma	3	5,17	2	3,57	0	0
Sorumluluk sahibi olma	3	5,17	1	1,79	0	0
Eğitim	10	17,2	5	8,93	0	0
Başarı	1	1,72	3	5,36	0	0
Eşitlik/adalet	8	13,8	5	8,93	0	0
Takdir etme /edilme	4	6,9	3	5,36	0	0
Bilimsellik/akılcılık	2	3,45	8	14,3	0	0
Temiz ve sağlıklı olmaya önem verme	2	3,45	0	0	0	0
Sadakat gösterme	1	1,72	2	3,57	1	7,14
Alçakgönüllü olma	3	5,17	1	1,79	0	0
Yaratıcılık	1	1,72	3	5,36	0	0
Özgüven	2	3,45	2	3,57	0	0
Güven duyma	4	6,9	1	1,79	0	0
Çevreye duyarlılık	5	8,62	5	8,93	0	0
Sanata ve sanatçıya duyarlılık	0	0	0	0	0	0

Empati kurabilme	2	3,45	3	5,36	1	7,14
Kendini denetleyebilme	2	3,45	1	1,79	0	0
Kendini tanıma/değerli hissetme	1	1,72	1	1,79	0	0
Çalışkanlık/azim/kararlılık	16	27,6	9	16,1	0	0
Teknolojik gelişmelere açık olma	1	1,72	3	5,36	0	0
Fedakârlık	1	1,72	6	10,7	0	0
İletişim kurabilme	4	6,9	2	3,57	0	0
Zulme karşı koyma	4	6,9	0	0	0	0
Yapıcı olma	3	5,17	0	0	0	0
Dostluk arkadaşlık	5	8,62	2	3,57	0	0
Bencil olmama	1	1,72	2	3,57	0	0
Kitap sevgisi	1	1,72	3	5,36	0	0
Tutumluluk	1	1,72	0	0	0	0
Ahlaklı olma	0	0	1	1,79	1	7,14

Tablo 4 incelendiğinde Romanya’da 6. sınıfta en çok ele alınan değerlerin çalışkanlık/ azim/ kararlılık, *eğitim, iyilikseverlik* ve *eşitlik/ adalet* olduğu görülmektedir. 7. sınıfta *sevgi, cesaretli olma* ve çalışkanlık/ azim/ kararlılık değerleri eşit oranla ilk sırada yer alırken bunları *bilimsellik/ akılcılık, dayanışma/ yardımlaşma, kanaatkâr/ itaatkâr olma* ve *fedakârlık* değerleri izlemektedir. 8. sınıfta ise *sevgi, cesaretli olma, özgürlük, dürüstlük/ sözünde durma, dayanışma/ yardımlaşma, şefkatli/ merhametli olma* ve *kanaatkâr/ itaatkâr olma* değerleri en çok iletilen değerlerdir. Yine aynı sınıf seviyesinde *inanç/ dini olgunluk, sabır, umut (ümit etme), sadakat gösterme, empati kurabilme* ve *ahlaklı olma* değerlerine sadece birer kez değinilmiş, bunların dışında hiçbir değere yer verilmemiştir. Ayrıca *sanata ve sanatçıya duyarlılık* değeri hiçbir sınıf seviyesinde işlenmemiştir. Genel bir değerlendirme yapıldığında Romanya’da okutulan 8. sınıf ders kitabında yer alan metinlerin, ulusal değerlerde olduğu gibi evrensel değerler bakımından da yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

Bir karşılaştırma yapıldığında Türkiye’de ve Romanya’da okutulan Türkçe ders kitaplarında evrensel değerler açısından da benzerlik olduğu görülmektedir. Her iki ülkede de en çok *sevgi* ve çalışkanlık/ azim/ kararlılık değerleri üzerinde durulmuştur. Bununla birlikte *kendini denetleyebilme* değeri Türkiye’deki Türkçe ders kitaplarının hiçbirinde yer almamaktadır. Romanya’daki Türkçe ders kitaplarında ise *sanata ve sanatçıya duyarlılık* değeri üzerinde hiç durulmamıştır.

Sonuç ve Öneriler

Belli başlı değerleri benimsemiş ve bunları yaşamına yansıtabilen, bu değerlerle tutarlı biçimde davranışlar gösteren bireyler yetiştirmek hem aile hem toplum hem de okulun görevleri arasındadır. Okulda değer eğitime en çok imkân tanıyan derslerden biri ise hiç şüphesiz Türkçe dersidir ve bu derste öğrencilere kazandırılmak istenen değerler metinler yoluyla aktarılmaktadır. Hem Romanya hem de Türkiye’deki ana dili Türkçe Dersi Öğretim Programları incelendiğinde öğrencilere bazı değerlerin kazandırılmasına yönelik hedeflerin de bulunduğu görülmektedir. Değer eğitime yönelik hedeflere Türkçe dersi programlarında yer verilmiş olmasına rağmen, gerçekleştirilen bu çalışma örneklem grubunda yer alan okuma metinlerinin değer iletimi konusunda yetersiz kaldığını göstermektedir. Elde edilen bu sonuç, yapılan benzer çalışmaları destekler niteliktedir (Şen, 2008; Kaygana ve diğerleri, 2013).

Ulusal değerler açısından genel bir inceleme yapıldığında *ulusal marş* duryarlılık değerinin hem Türkiye’deki hem de Romanya’daki metinlerde hiç yer almadığı görülmüştür. Bu durum, başka bir ülkede yaşayan ve o ülkenin vatan-daşı olan Türk ve Tatar öğrenciler düşünüldüğünde açıklanabilir bir durumken Türkiye’deki kitaplarda bir kez bile bu değer işlenmemesi dikkat çekicidir. *Bayrak sevgisi* değerinin Romanya’da okutulan ana dili Türkçe ders kitaplarında hiç yer almaması yine aynı gerekçeye dayandırılabilir niteliktedir. *Ulusal bayramları bilme* değeri de benzer şekilde her iki ülkede de ihmal edilen ulusal değerlerdendir.

Çalışma sonucunda Romanya’da okutulan 8. sınıf ders kitabının özellikle ulusal değer iletimi açısından yetersiz olduğu saptanmıştır. Ayrıca dikkat çeken bir husus da Romanya’da okutulan 7. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan ulusal değerlerden birkaçının Romen ulusuyla ilgili olmasıdır. “Romanya Haritası Karşısında” başlıklı makale, Nicolae İorga’nın biyografisi ve “Kahraman Asker” başlıklı öykü bunlara örnektir. Bu durum, Romanya’da yaşayan Türk toplumunun bulunduğu coğrafya ve kültüre gösterdiği uyum olarak değerlendirilebileceği gibi Romen devletinin azınlıkları kendi kültürüne kaynaştırma çabası olarak da yorumlanabilir. Yine Romanya’daki 6 ve 7. sınıf ders kitaplarında Türk kültürüne ait masal, destan, efsane, fıkra, bilmece, türkü, manî, ninni ve tekerleme gibi pek çok unsura yer verilmesi de dikkat çeken bir diğer bulgudur.

Ulusal değerlerde olduğu gibi evrensel değerlerin dağılımında da iki ülke arasında benzerlik söz konusudur. Her iki ülkede de *sevgi* ile *çalışkanlık/ azim/*

kararlılık değerleri okuma metinlerinde en çok yer alan değerlerdir. Bununla birlikte *kendini denetleyebilme*, *sanata ve sanatçıya duyarlılık*, *temiz ve sağlıklı olmaya önem verme*, *sadakat gösterme* gibi değerler ise her iki ülkede de ihmal edilmiştir. Göze çarpan bir diğer bulgu ise “iletişim çağı” olarak nitelendirdiğimiz günümüzde *iletişim kurabilme* değerinin oldukça az oranda ele alınmasıdır. Oysa çağımızda teknolojik araçlar vasıtasıyla iletişimin boyutları değişmiş olsa da yüz yüze gerçekleştirilen iletişim özlenir olmuştur.

Romanya’da okutulan 8. sınıf ders kitabı, ulusal değer iletiminde olduğu gibi evrensel değer iletimi açısından da yetersizdir. Türkiye’de ise ortaokul 6, 7 ve 8. sınıflar için hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuz Kitap’ta hangi sınıf düzeyinde hangi değerlerin iletilmesi gerektiği konusu ile ilgili açık bir bilgi bulunmamakta, ancak 6. sınıfta “sevgi”, 7.sınıfta “millî kültür”, 8. sınıfta “toplum hayatı” (MEB, 2006, s. 60) temalarının zorunlu temalar olduğundan bahsedilmektedir. Buna rağmen, incelenen ders kitaplarındaki metinlerin değer iletimi açısından dengeli bir düzeyde ve beklenen titizlikle seçilmediği görülmektedir. Romanya’da da aynı belirsizlik söz konusudur. Bu nedenle her iki ülkenin Türkçe Dersi Öğretim Programlarında hangi ulusal ve evrensel değerlerin iletileceği/ sezdirileceği somut bir şekilde ifade edilmelidir. Böylelikle kitaplarda yer alan değerlerin verilen hedeflerle örtüşmesi sağlanmalıdır. Ayrıca ders kitaplarında ihmal edildiği tespit edilen *ulusal bayramları bilme* değerine daha fazla yer verilmeli ve bu değer yer aldığı metinler ilgili ulusal bayramların kutlandığı haftaya denk gelecek şekilde ders planına yerleştirilmeli, böylelikle bu değer pekiştirilmesi sağlanmalıdır. Değerlerin belirlenmesinde günümüzdeki yaşam tarzı, toplumda görülen sorunlar dikkate alınmalı, ihmal edilen fakat unutulmasını istemediğimiz değerler daha fazla vurgulanmalıdır. Değerlerin sınıf seviyelerine göre dağılımı yapılmalı, böylece her sınıfta aşamalı olarak farklı farklı değerlerin kazandırılmasına yönelik uygulamalara fırsat tanınmalıdır. Ayrıca Türkiye’deki Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alacak değerlerin, okullarda yürütülecek değerler eğitimi çalışmaları ile bir bütünlük oluşturması sağlanmalıdır.

Küreselleşmenin önem kazandığı 21. yüzyılda dünyayla bütünleşmek adına evrensel değerlerin önemi büyüktür. Bu nedenle değer aktarımında evrensel değerlere de vurgu yapılmalıdır. Ders kitaplarındaki metinler ulusal olandan evrensel olana doğru bir geçiş göstermeli, kendi kültürünü ve değerlerini tanımayan bireylerin evrensel değerleri de yeterince özümseyemeyeceği göz önünde bulundurulmalıdır. Son olarak da ileride yapılabilecek araştırmalarla ilgili ola-

rak, diğer ülkelerde okutulan ana dili Türkçe ders kitapları ile ilgili benzer çalışmalar yapılması önerilmektedir. Böylelikle elde edilecek sonuçlara göre özellikle ulusal değerler açısından bir bütünlük sağlanması yoluna gidilebilecektir.

Kaynakça

- Aydın, M. Z. ve Akyol Gürler, Ş. (2014). *Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler Etkinlikler Kaynaklar*. Ankara: Nobel.
- Balcı, M. (2014). *Değerleri Yaşatmak*. İstanbul: Ensar.
- Beill, B. (2003). *İyi Çocuk, Zor Çocuk. Doğru Davranışlar Çocuklara Nasıl Kazandırılır?* (C. Yorulmaz, Çev.). Ankara: Arkadaş.
- Belet, D. ve Deveci, H. (2008). Türkçe Ders Kitaplarının Değerler Bakımından İncelenmesi. *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*: 2-4 Mayıs 2008, Çanakkale: On Sekiz Mart Üniversitesi.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal.
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi. *Turkish Studies*, 5(4), 221-235.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. Kılıç, A., Özcan, E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (8. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelikpazu, E. E. ve Aktaş, E. (2011). MEB 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Değer İletimi Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 6(2), 413-424.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 30, 51-72.
- Demir, T. (2012). İlköğretim Sekizinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Hikâye Metinlerinde Yer Alan Değer Unsurlarının Eşdizimsel Örüntülemeler Açısından Görünümleri. *Turkish Studies*, 7(2), 1063-1078.
- Doğan, B. ve Gülüşen, A. (2011). Türkçe Ders Kitaplarındaki (6–8) Metinlerin Değerler Bakımından İncelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2).
- Drake, C. (2007). *The Importance of A Values-based Learning Environment*. Erişim: 11.07.2014, http://www.livingvalues.net/reference/docspdf/Drake_JME_Moral_Ed_Day_2007.pdf.
- Ekiz, D. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Hawkes, N. (2009). *What is Values-based Education*. Erişim: 11.07.2014, http://www.values-education.com/downloads/what_is.pdf.

- İmamaoğlu, E. O. ve Aygün-Karakitapoğlu, Z. (1999). 1970'lerden 1990'lara Değerler: Üniversite Düzeyinde Gözlenen Zaman, Kuşak ve Cinsiyet Farklılıkları. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 1-22.
- Kalfa, M. (2013). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı. *Millî Folklor*, 97, 167-177.
- Kaygana, M., Yapıcı, Ş. ve Aytan, T. (2013). Türkçe Ders Kitaplarında Değer Eğitimi. *International Journal of Social Science*, 6(7), 657-669.
- MEB. (2005). *Sosyal Bilgiler Dersi (6 ve 7. sınıflar) Öğretim Programı*. Erişim: 14.06.2014, <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx>
- MEB. (2006). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: MEB.
- MEB. (2007). Ders Kitapları ile Eğitim Araçlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönerge. Erişim: 10.03.2005, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2589_0.html
- MEB. (2012). *İlköğretim Türkçe 6 Ders Kitabı*. Ankara: MEB.
- MEB. (2012). *İlköğretim Türkçe 7 Ders Kitabı*. Ankara: MEB.
- MEB. (2012). *İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı*. Ankara: MEB.
- MEB. (2013). *Eğitimde Değerler Eğitimi Projesi (EDEP)*. Erişim: 14.06.2014, http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/16/14/749630/icerikler/nicin-degerler-egitimi_1057891.html
- MEB. 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu. Erişim: 08.03.2015, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html
- Memedemin, U. E. ve Cartali B. B. (2005). *Türk Dili ve Edebiyat Dersleri VIII. Sınıf*. Bucureşti: Editura Didactica şi Pedagogica, R. A.
- Ministerul Educaţiei şi Cercetării Ştiinţifice. *Aplicare Legea Educaţiei Naţionale*. Erişim: 08.02.2014, www.edu.ro
- Ministerul Educaţiei şi Cercetării Ştiinţifice. *Curriculum Gimnazial*. Erişim: 08.02.2014, http://curriculum2009.edu.ro/Ciclul_gimnazial/Limba_si_comunicare.zip
- Morsümbül, Ş. (2014). Kültürel Değerlerin Üç Kuşak Arasındaki Değişimi Üzerine Bir İnceleme: Ankara Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 137-160.
- Mustafa, A. M. ve Ali, C. A. N. (2004). *Türk Dili ve Edebiyat Dersleri VI. Sınıf*. Bucureşti: Editura Didactica şi Pedagogica, R. A.
- Mustafa, A. M. ve Ali, C. A. N. (2005). *Türk Dili ve Edebiyat Dersleri VII. Sınıf*. Bucureşti: Editura Didactica şi Pedagogica, R. A.
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. *International Journal of Social Science*. 6(2), 1619-1640.

- Ökten, C. E. ve Kavanoz, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı. *Turkish Studies*, 9(3), 845-862.
- Özdemir, C. (2013). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Ders Malzemelerinin Önemi ve İşlevsel Ders Malzemelerinin Nitelikleri. *Turkish Studies*, 8(1), 2049-2056.
- Özdemir, M. (2009). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı ve Değerlendirilmesi*. M. Safran (Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Rassin, R. N. Michal (2010). Values Grading Among Nursing Students-Differences Between the Ethnic Groups, *Nurse Education Today*, 30(5), 458-463.
- Schwartz, S. H. ve Bilsky, W. (1987). Toward a Universal Psychological Structure of Human Values. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(3), 550-562.
- Susar Kırmızı, F. (2014). 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinde Yer Alan Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 217-259.
- Şahin, Ç. (2013). Verilerin Analizi. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2. bs.). Ankara: Nobel.
- Şen, Ü. (2007). *Milli Eğitim Bakanlığının 2005 Yılında Tavsiye Ettiği 100 Temel Eser Yoluyla Türkçe Eğitiminde Değer Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şen, Ü. (2008). Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 763-779.
- TDK. (2005). Güncel Türkçe Sözlük. Erişim: 8.04.2014, <http://tdkterim.gov.tr>
- Tillman, D. ve Hsu, D. (2000). *Living Values Activities for Children Ages. 3-7* Deerfield, FL: HCI.
- Tural, S. (1992). *Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler*. Ankara: Ecdad.
- Tüm, G. ve Sarkmaz, Ö. (2012). Yabancı Dil Türkçe Ders Kitaplarında Kültürel Öğelerin Yeri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 448-459.
- Ulusoy, K. ve Arslan, A. (2014). *Değerli Bir Kavram Olarak ‘Değer ve Değerler Eğitimi’*. *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2014). *Değerler Eğitimi*. (2. bs.) Ankara: Pegem Akademi.
- UNESCO. (2010). *Living Values Education*. Erişim: 03.06.2014, http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_d/mod22.html
- Uyguç, N. (2003). Cinsiyet, Bireysel Değerler ve Meslek Seçimi. *D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*, 18(1), 93-103.
- Yaman, H., Taflan, S. ve Çolak, S. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(18), 107-120.

- Yeşil, R. (2013). *Nitel ve Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. bs.). Ankara: Seçkin.
- Yıldız, M., Dilmaz, B. ve Deniz, M. E. (2013). Öğretmen Adaylarının Sahip oldukları Değerler ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(3), 740-748, <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Yılmaz, K. (2008). *Eğitim Yönetiminde Değerler*. Ankara: Pegem Akademi.

Comparision of Turkish Language Textbooks for Natives in Turkey and in Romania according to Value Education *

Leyla ŞENTÜRK **

Elif AKTAŞ ***

Abstract- Values, leading the people's lives, are a set of material and spiritual elements that a country has. Because of their importance, values are attempted to be promoted to students during education and training process. Assessments reveal an undeniable role of textbooks in the process of transmitting the values. Students acquire national and universal values by the help of literary works, formed by using all opportunities and richness of the native language, on the textbooks.

The purposes of this study, which is built on values education, is to determine the distribution and comparison of national and universal values on 6th,

* This study was presented as a proposal in seventh International Congress on Turkish Language Education and Teaching at Muğla Sıtkı Koçman University on June 19-21, 2014.

** Asst. Prof. Dr., LUMINA-The University of South-East Europe, Department of Applied Modern Languages

Address for correspondence: Lumina-The University of South-East Europe. Şos. Colentina 64b Sector 2, 021187 Bucureşti, Romania

E-mail: leyla.senturk@lumina.org

*** Asst. Prof. Dr., Recep Tayyip Erdogan University, Faculty of Education, Department of Turkish Language Education

E-mail: elifaktas@erdogan.edu.tr

7th and 8th grade Turkish Language textbooks, published by Turkish Ministry of National Education Publications and Romanian Ministry of Education, Research, Youth and Sport Publications. Sample texts were analysed according to the Form of Values Education.

Similarities in the distribution of national values on Turkish Language textbooks in Turkey and Romania stand out. In this study it is determined that the 8th grade Turkish Language textbook in Romania is not adequate in terms of transmission of national values. It is observed that texts on Turkish Language textbooks in Turkey are not selected carefully and not well-balanced in terms of the transmission of values.

Introduction

Permanency of a society is achieved by the transfer of values, holds society together, from generation to generation. Human, as a social being, accommodate to his society by absorbing its values, attitudes and beliefs. Each of beliefs, ideas and norms systems, forming the social culture, is considered as a value (Tural, 1992). When individuals do not acquire these values sufficiently, it causes problems in the society. That's why values education is extremely important. Individuals learn to distinguish good and bad, right and wrong by the help of social rules, traditions and custom. Meanwhile they learn to obtain a measure in accordance with their moral principles. This measure, which is called as value, is the set of convictions and beliefs. In the recent dictionary of Turkish Language Association the 'value' is defined as 'a set of material and spiritual elements of a country's social, cultural, economical and scientific knowledge.'

Promoting definite values to students and making their background strong are important and these attempts have been started especially in primary education. In the school, Turkish Lessons as native language course is the best course to transmit values. Languages of every nation contain overtones of the culture of nations. Societies transmit main values to next generations by their languages. For this reason, reading texts in Turkish lessons, providing many opportunities and activities related to texts, are the most efficient sources to gain and to absorb various values.

The aim of Turkish Teaching Program is stated as 'bringing up individuals who speak Turkish well and effectively, have critical thinking and creative thinking, are able to use information and produce, entrepreneurial, pay attention

to personal and social values' (MEB, 2006, p. 3). In addition, in the program it is aimed that 'students give importance to national, spiritual and ethical values and strengthen feelings and thoughts about these values.' (MEB, 2006, p. 4). There are similar statements such as 'bringing up individuals who internalize national, spiritual, cultural, ethic and humanistic values, defend and develop these values.' Also the followings are the aims of Turkish course; students are able to learn national and universal values by the help of Turkish and World cultural and art pieces, give importance to national, spiritual and ethical values and strengthen feelings and thoughts about these values.' (MEB, 2006, p. 4).

Especially in Turkish course, known as a talent course, in addition to ability of speaking Turkish well and effectively, to gain several national and universal values via texts in the textbooks is aimed. Although the program emphasizes national, spiritual, cultural, ethical and social values there is no concrete statement about what the values are and how they are gained.

In Romania Turkish course as a native language is not clear in terms of values education like Turkish course in Turkey. 3rd subclass of 32nd article in 1991 Constitution of Romania it is stated that 'people of minorities have right to learn their own language and have education in their language. This right is reserved by laws.' according to rights of minorities in Romania as a European Union country, Turkish language course is taught as an optional course, 3 lessons per week, in public schools especially in Constanza and some regions where Turkish and Tatarian people live (www.edu.ro). Abilities in program of Turkish course as a native language in Romania are analysed and it is seen that using Turkish well and properly in spoken and written communication is aimed. In the title 'Values and Attitudes' there are remarkable aims such as enhancing interest in reading literary works, pleasure of art, planting positive attitude towards communication and self-esteem in communication, tolerating others' opinions, knowing roles of enrichment of cultural horizon of native language and character development by planting positive attitude towards the native language, enriching interest towards intercultural communication. Besides there are some exercises such as in 6th grade 'emphasizing components on the paper in terms of universal values', in 7th grade 'using specific components to state ideas about values', 8th grade 'using specific components to argue about values' and 'analysing ethical and cultural elements on a text' (http://curriculum2009.edu.ro/Ciclu_gimnazial/Limba_si_comunicare.zip).

Statement of Problem

This study tries to answer the question of 'what are the national and universal values on Turkish Language textbooks for natives in Turkey and in Romania?' Also distribution of these values and the similarities between them are analysed.

Aim and Method

The aims of this study is to determine the distribution of national and universal values on reading texts in textbooks of Turkish Language Course for natives in Turkey and Romania and to compare both countries. This study depends on descriptive research and document analysis. Samples of the study are taken from 6th, 7th and 8th grade Turkish Language textbooks, published by Turkish Ministry of National Education Publications and Romanian Ministry of Education, Research, Youth and Sport Publications.

Findings and Interpretation

The data of this study is collected by analysing texts in textbooks. Turkish Language Textbooks in Romania have differences according to the number of reading texts. There are 58 texts in 6th grade textbook, 56 texts in 7th grade textbook, and only 14 texts in 8th grade textbook without additional texts. Turkish Language Textbooks of MEB in Turkey have same number of texts in each grade. Each book has 24 reading texts in 6 themes.

In terms of national values Turkish textbooks in Turkey contain 'love of country' in 6th grade, and the most encountered values in 7th and 8th grade are 'cultural heritage and sensibility to history'. Neither books contain 'sensibility to national anthem'. The only one text about 'knowing the national holidays' is in 8th grade textbook. Similarly the only text about 'hospitality' is in 7th grade textbook. Also there is no text about 'giving importance to neighbourhood and relatives' in 6th grade and 'love of homeland' and 'republic' in 7th grade. There is only one text about 'love of flag' in 6th grade and 7th grade textbooks but no text in 8th grade textbook. Turkish language textbooks as native language in Romania contain values about 'cultural heritage and sensibility to history' at most. The percentage of values; 'respect to Turkish Leaders and Scholars' is (% 13,79) in the 6th grade and 'having national conscious / knowing national identity' follows with (% 13,79) percentage in the 7th grade. In the 8 grade textbook 'love of country' and 'respect to Turkish Leaders and Scholars' are

stated as % 7,14 and no more national value is stated in this grade. Also there is no text about 'love of flag' and 'sensibility of national anthem' in each grade. In addition to these values, there is one more value, 'respect to Romanian Leaders and Scholars' is stated in 7th grade textbook.

Comparing the textbooks in Turkey and Romania in terms of the national values, the two were found to be similar. In the textbooks of both countries 'cultural heritage and sensibility to history' is the most stated value and there is no text about 'sensibility to national anthem' in each grade.

'Love' is the most stated value in all three grades in textbooks in Turkey. 'Being brave, being responsible, having cooperation/collaboration, kindness and conscious of civilization' come after. Life satisfaction is stated only once in the 7th grade textbook and not stated in the 6th and 8th grade textbooks. The values 'time management' and 'forgiveness/apologizing' are stated only once in the 6th grade and not stated in the 7th and 8th grade textbooks. In the 7th grade textbook there is no text related to values 'peace, freedom, and conscious of civilization'. Also in the 8th grade textbook there is no text about values 'belief, being merciful, patient, being thankful, appreciation'. Values about 'have indulgence/ be a tolerant person' and 'education' have low percentages.

'Being hardworking/determined; love; being brave' are the most stated values in textbooks in Romania. 'Education, science, freedom, honesty/keeping promise' come after. 'Sensibility to art and artists' is not stated in each grade textbook.

As a comparison of textbooks in Turkey and Romania according to universal values 'love' comes in the first place. In addition to love 'being hardworking/determined' is highlighted in textbooks of both countries. Besides 'self-control' is not stated in textbooks in Turkey and 'sensibility to art and artists' is not stated in textbooks in Romania.

Conclusion and Recommendation

Values are the elements, leading people's behaviours and shaping up their lives. Therefore values education is an important subject around the world.

Bringing up individuals, promoting main values, applying them on their lives and behaving steadily is one of the main responsibilities of families, society and school. In the school, Turkish Lessons as native language course is the best course for transmitting values and in the lesson these values are aimed to

be promoted, and transmitted by reading texts in Turkish textbooks. Turkish Language Teaching Programs in both countries were analysed and it is seen that there were objectives to help students acquire some values. Although there were objectives on the programs reading texts, they were not sufficient in terms of transmission of values.

As national values are compared it was seen that there is no reading text about 'sensibility to national anthem' in textbooks in Turkey and Romania. This situation is understandable for Turks and Tatars who are Romanian citizens and live there. However it is significant that there is no text about this value in textbooks in Turkey. Also there is no text about 'love of flag' this can be explained by same reasons for Turks and Tatars in Romania. Similarly the value 'knowing the national holidays' is one of the ignored values in both countries.

As a result of this study it is determined that 8th grade Turkish Language textbook in Romania is not adequate in terms of the transmission of values. On the other hand it is remarkable that a few of national values are related to people of Romania in the 7th grade textbook ('Across Romanian Map' – article, 'Nicolae Iorga' - biography, 'Soldier Hero' - story). This situation could be interpreted that Turkish and Tatarian people in Romania try to accommodate to Romanian culture and geography or that Romanian government attempts to adapt minorities to its own culture.

It is a remarkable finding that the 6th and 7th grade Turkish Language textbooks in Romania have greater variety since they have: tales, epics, legends, jokes, riddles, songs, mani, lullabies and tongue twister.

There are similarities on distribution of universal values in both countries like distribution of national values. In both countries' textbooks there are reading texts about the values 'love' and 'being hardworking/determined'. The values 'self-control', 'sensibility to art and artists', 'paying attention to hygiene and health' are ignored in both countries' textbooks. The percentage of texts about 'communication' is low despite the fact that we live in 'communication age'. Whereas technological tools have changed the style of communication, face to face communication has been disappearing.

8th grade Turkish Language textbook in Romania is not adequate in terms of transmission of universal values like national values. In Turkey in 6th, 7th and 8th grades Turkish Language Teaching Programs including the Guidebook there is no clear information that which values must be transmitted in which

grade. Only obligatory values are stated as 'love' in 6th grade, 'national culture' in 7th grade, and 'social life' in 8th grade (MEB, 2006, p. 60). Despite of these obligatory values, it is observed that texts on Turkish Language textbooks in Turkey are not selected carefully and not well-balanced in terms of the transmission of values. This the same is true for textbooks in Romania.

Therefore which national and universal values, are transmitted, must be mentioned in both countries' Turkish Language Teaching Programs in a concrete way. That's why values, are stated in the textbook must be provided so that they would not to overlap with the objectives in the programs. Also today's lifestyle, issues on society should be taken into consideration. Values, which are ignored and forgotten, must be emphasized more. Values must be distributed according to grades, thus promoting different values should be done gradually in each grade. Also values in reading texts in Turkish Language textbooks in Turkey should be integrated with practices of values education in the schools. In 21st century, globalization gained importance, universal values are very important to integrate with the world. Hence universal values must be highlighted during the transmission of values. Texts in textbooks should move from promoting of national values to promote universal ones.

Keywords- Teaching Turkish, Values education, Native language, Textbook